

STOPP MOBBING!

Gode råd til foreldre

Foreldreutvalget for grunnskolen

Hva skal man gjøre?

Mobbing kan være et «hemmelig mareritt». Selv om det normalt skjer rett foran øynene på andre barn, så lider mange i stillhet. Mobbing lever høyt på hemmeligheter og angst.

- Vi skal løse problemene i fellesskap.
- Vi skal få kunnskap om hva mobbing er, hvordan det kommer til uttrykk og hva konsekvensene kan være.
- Vi skal tydelig vise at mobbing er uakseptabelt.

STOPP MOBBING!
Gode råd til foreldre

Foreldreutvalget for grunnskolen

FUG 2002

Printed in Norway

Layout: Emk

Mal: Deville design

Foto: Stockbyte

Foreldreutvalget for grunnskolen

P.b. 8119 Dep

0032 Oslo

www.fug.no

post@fug.no

ISBN: 82-90656-74-2

STOPP MOBBING!

Gode råd til foreldre

INNHOOLD

Hva er problemet?	5
Hva skal man gjøre?	5
Hva er mobbing?	5
Hvor alvorlig er mobbing?	5
Hvem blir mobbet?	6
Hvorfor mobber man?	6
Er det forskjell på gutter og jenter?	6
Hvilken skade gjør mobbing?	6
Hvorfor forteller de ikke om mobbing?	7
Hvordan kan jeg vite om mitt barn blir mobbet?	7
Hva kan jeg gjøre hvis mitt barn blir mobbet?	8
Ditt første svar	8
Handlingsmuligheter	9
Hjelp barnet med å	9
Hva kan man gjøre selv?	9
Er løsningen å gjøre gjengjeld?	10
Hvis barnet mitt mobber andre?	10
Du skal handle!	10
På lengre sikt	10
Se på deg selv!	11
Hva kan gjøres på skolen?	11
Samarbeidsutvalget	11
Elevrådet: elevene og kontaktlæreren	12
Ansatte og skoleledelsen	12
Klassen: elevene, klassestyreren og klassekontaktene	13
FAU – Foreldrerådets arbeidsutvalg	13
Hva kan vi alle gjøre?	13

Forord

Dette heftet handler om mobbing, dvs. det handler egentlig om hva man kan gjøre for å forhindre mobbing. Dels forhindre at mobbingen oppstår, dels forhindre at mobbingen fortsetter.

Mobbing er et problem som berører oss alle, men problemet kan ikke løses av den enkelte elev eller den enkelte familie – det kan kun løses i fellesskap; et fellesskap mellom hjem, skole, skolefritidsordning, ungdomsklubb, idrettslag etc.

Heftet er tenkt som et redskap i det kontinuerlige arbeidet for våre barns trivsel. Barna skal trygt kunne ferdes til og fra - i og omkring - skole, skolefritidsordning, trening, vennebesøk.

Foreldrene har hovedansvaret for sine barns utvikling og opplæring. Foreldre og ansatte i skolen må *sammen* arbeide for et godt læringsmiljø - fritt for mobbing.

Heftet henvender seg spesielt til foreldre, det kan brukes i den enkelte familie, i klasseforeldremøter, på konferansetimer, i samarbeidet mellom foreldre og lærere/skoleledere, etc.

Den danske foreldreorganisasjonen Skole og Samfund har skrevet dette heftet. Vi har bearbeidet og tilpasset det til norske forhold.

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG)

September 2002

Hva er problemet?

Noen tror at mobbing er en del av det å bli voksen, og at mobbing ikke skader. De mener det er noe barn må lære å leve med eller klare på egen hånd. Men er det riktig?

Mobbing er et problem for mange barn og unge. De fleste barn blir mobbet på et eller annet tidspunkt i løpet av sin skoletid. Man anslår at mobbing er et problem for hver 4. elev, og at hver 20. elev - dvs. én elev i hver klasse – blir mobbet hver dag i flere år. Problemet er altså større enn man skulle tro. Ingen foreldre kan være sikre på at deres barn aldri vil mobbe eller bli mobbet.

Hva skal man gjøre?

Mobbing kan være et «hemmelig mareritt». Selv om det normalt skjer rett foran øynene på andre barn, så lider man i stillhet. Mobbing lever høyt på hemmeligheter og angst.

- Vi skal løse problemet i fellesskap.
- Vi skal få kunnskap om hva mobbing er, hvordan det kommer til uttrykk og hva konsekvensene kan være.
- Vi skal tydelig vise at mobbing er uakseptabelt.

Hva er mobbing?

Mobbing oppstår i et forhold mellom et barn og et annet barn eller en gruppe, når erting går over til å bli ondsinnet og avvisende. Mobbing kan være:

- Verbal (f.eks. bruke kallenavn)
- Sosial (f.eks. bli holdt utenfor)
- Materiell (f.eks. få ødelagt klær og eiendeler)
- Psykisk (f.eks. bli truet eller tvunget til å gjøre noe)
- Fysisk (f.eks. bli slått eller sparket)

Verbal, sosial og psykisk mobbing er mer utbredt enn materiell og fysisk mobbing.

Hvor alvorlig er mobbing?

Mobbing skiller seg fra både slagsmål og de tilsynelatende voldsomme episoder som oppstår når barn leker litt voldsomt. Men også voldsom lek brukes av noen barn til å mobbe andre på en måte som kanskje er mer akseptabel (eller usynlig) i de voksnes øyne.

Hvor alvorlig mobbingen er, avhenger av ulike faktorer:

- Hvor ond er hensikten med mobbingen?
- I hvor stor grad påvirker mobbingen mobbeofferet?
- Hvor truende er mobbingen?
- Hvor ofte skjer det?
- Hvor lenge?
- Hvor personlig er det?
- Hvor mange deltar i mobbingen?

Notater:

Notater:

Hvem blir mobbet?

Alle kan bli mobbet, og mange barn opplever å bli mobbet. Unge har kanskje større risiko for å bli mobbet hvis de oppfattes som:

- Sårbare – f.eks. hvis de ser ut som om de ikke kan klare seg selv og derfor kanskje oppfattes som et «lett bytte».
- Annerledes – f.eks. hudfarge, religion, høyde, vekt, måten de snakker på eller ser ut, handikap, nasjonalitet, rase, bakgrunn, navn. Listen er uendelig.
- Alene – et barns risiko for å bli mobbet er større hvis det tilbringer mye tid alene.

**Ikke noe av dette kan på noen måte unnskyldes at mobbing skjer!
Enhver som vil mobbe kan finne noen å mobbe for et eller annet.**

Hvorfor mobber man?

Barn mobber av mange grunner, f.eks. fordi:

- De er sjalu.
- De blir selv mobbet.
- De vil være tøffe (mest gutter).
- De vil skape samhold (mest jenter).
- De vil vise seg.
- De vil ha oppmerksomhet.
- De vil avreagere.
- De vil kompensere for nederlag.

Er det forskjell på gutter og jenter?

Gutter mobber både gutter og jenter, mens jenter hovedsakelig mobber andre jenter. Gutter velger ut sine offer fra samme eller yngre aldersklasser over hele skolen, mens jenter normalt holder seg til sin egen klasse. Gutter mobber mest for å vise seg, jenter for vennskapets skyld. Den mobbingen gutter og jenter utsettes for, er noenlunde lik. Gutter utsettes likevel mer for fysisk mobbing, mens jenter mer holdes utenfor.

Hvilken skade gjør mobbing?

Mobbing gjør barn ulykkelige, kan få dem til å skamme seg og føle seg ensomme. De mister selvtilliten, blir innadvendte og kanskje syke. De prøver å fortrenge at de blir mobbet, noe de kanskje også føler er deres egen skyld, f.eks. på grunn av sin etniske bakgrunn eller sine evner. Kanskje avreagerer de på sine søsken eller foreldre.

De vil sannsynligvis bli anspente og åndsfraværende på skolen. Det kan være de ikke vil gå på skolen. Ikke overraskende påvirker mobbing læringen og kan ødelegge skolegangen.

Jevnlig, men uforutsigbar, psykisk mobbing med mange trusler over lang tid, og hvor barnet ikke kan fortelle noen om det, har den verste effekt.

Mobbing kan bidra til å utløse alvorlige problemer, dårlig oppførsel, spiseforstyrrelser, kriminelle handlinger, depresjoner. Barn som mobber, får selv problemer – med skolen, foreldrene eller kameratene. Selv om de fleste mobbere i begynnelsen er populære, så kan de ende med å bli upopulære. Det kan bli utrivelig å gå på skolen, ikke bare for de elevene som blir mobbet, men for enhver som ser mobbing og kanskje føler seg tvunget til å medvirke fordi de ellers er redde for selv å bli mobbet.

Hvorfor forteller de ikke om mobbing?

Det er mange grunner til at barn og unge synes det er vanskelig å fortelle voksne om mobbing. De vanligste grunnene er:

- Man er redd for å bli mobbet enda mere.
- Man vil ikke være en sladrebank.
- Man vil ikke bekymre sine foreldre.
- Man skammer seg over ikke å kunne klare seg selv.

Hvordan kan jeg vite om mitt barn blir mobbet?

Nedenfor er en liste over mulige faresignaler. Ingen peker i seg selv direkte på mobbing, og de kan være forårsaket av andre ting. Plutselige store forandringer i atferden er viktige tegn. Hvis du føler at noe er galt, så er det trolig at så er tilfelle.

Skolen

- Barnet vil ikke gå på skolen; generelt, på bestemte dager eller til bestemte timer.
- Barnet er redd for å gå til og fra skolen, eller ber om å bli kjørt.
- Barnet går omveier til og fra skolen.
- Barnet kommer for sent til eller hjem fra skolen.
- Barnet kommer sultent hjem.
- Barnet klarer seg dårligere på skolen.
- Barnet kommer hjem med ødelagte bøker, ting eller klær.
- Barnet mister bøker, ting eller klær.
- Barnet mister lommepengene gang på gang.

Kameratene

- Barnet unngår venner og andre barn.
- Barnet blir innelukket og slutter med fritidsinteresser.

Atferd

- Barnet ber om ekstra penger eller begynner å stjele.
- Barnet nekter å fortelle hva som er galt.
- Barnet begynner å mobbe søsken eller foreldre.
- Barnet blir lett oppfarende, irriterbar, aggressiv, har sinneutbrudd.
- Barnet mister selvtillit.
- Barnet gråter seg i søvn eller har mareritt.

Notater:

Helse

- Barnet har uforklarlige sykdommer.
- Barnet endrer sove- eller spisevaner.
- Barnet har uforklarlige skrammer og blå merker.

Hva kan jeg gjøre hvis mitt barn blir mobbet?

Ditt mål må være å gi barnet tilbake selvtilliten og troen på seg selv.

Du vil formodentlig selv gå gjennom et bredt spekter av følelser:

- Hjelpeløshet – det er ingen ting du kan gjøre.
- Sinne – du vil kanskje ha hevn.
- Bekymring – for ditt barns velbefinnende.
- Forvirring – du vet ikke hva du skal gjøre.
- Skuffelse – hvorfor kan ikke barnet klare det selv?

Så stopp opp, bevar roen og tenk gjennom tingene før du gjør noe.

Det er viktig at barnet ditt opplever at du har kontroll på situasjonen.

- Forvent en følelsesmessig reaksjon fra ditt barn; f.eks. skam eller sinne.
- Ta problemet alvorlig – barnet er formodentlig mer lei seg enn du tror.
- Undervurder aldri angsten hos et mobbet barn.
- Angrip problemet som noe som skal løses, og som man kan lære av.
- Ta deg god tid til å snakke med barnet – finn et rolig sted.

Ditt første svar

Unngå å være:

- Kynikeren – «det skal du ikke være lei deg for».
- Martyren – «det er da ingenting, den gang jeg gikk på skolen...».
- Forhørslederen – «jeg vil vite alt».
- Redningsmannen – «det skal jeg nok ordne opp i».
- Trollmannen – «det ordner jeg på et øyeblikk».

Prøv i stedet å være:

- Lyttende – lytt tålmodig og trekk ikke forhastede konklusjoner.
- Undersøkende – etterforsk oppmerksomt og tålmodig.
- Støttende – se problemet fra barnets side.

Berolig barnet og anerkjenn problemet

- Det er viktig å la barnet få vite hvor glad du er for at du fikk informasjon om mobbingen, at du tror på barnet, at det ikke er barnets skyld, og at du er lei deg for at dette har skjedd. Det er ikke barnet som er problemet!
- Forviss deg om at barnet ikke tror på det mobberen sier.
- Berolig barnet med at det ikke er alene om å bli mobbet.
- Hvis det er fare for barnets sikkerhet, må du ta affære.
- Hvis barnet er i ekstrem krise, søk profesjonell hjelp.

Handlingsmuligheter

- Finn frem til sannheten, men unngå langvarige forhør; følg barnets tempo. Få i stedet informasjon fra andre – få hjelp fra skolen.
- La barnet foreslå løsninger på problemet.
- Hvis problemet fortsetter: kontakt skolen – i første omgang klassestyreren. Vent ikke til den neste konferansetimen eller foreldremøtet. Snakk med lærerne om det; de kan ikke gjøre noe før de kjenner problemet. Sannsynligvis vet de ikke hva som foregår. (Hvis mobbingen foregår i eller omkring SFO eller fritidsaktivitet, skal du kontakte lederne der.)
- Undersøk hvordan barnet ditt er på skolen; du blir kanskje overrasket. Hvis du er usikker når det gjelder å ta kontakt med skolen, kan du f.eks. få en av klassekontaktene eller et medlem av FAU til å ta opp saken. Kanskje har du ikke lyst til å stå frem med navns nevning, men det må ikke stoppe deg fra å fortelle skolen om problemene.

Hjelp barnet med å:

- Uttrykke sine følelser, især sinne.
- Kunne svare igjen – kom med positive og realistiske forslag.
- Innse at sikkerhet er viktigere enn ting (bli ikke sint pga tapte eller ødelagte eiendeler).

Vær alltid taktfull, f.eks. hent barn på en diskret måte hvis mobbingen skjer på skoleveien. Hvis mobbingen har vært voldsom og langvarig, så unnlatt ikke å snakke om det selv om du er redd for å rippe opp i fortiden. Barnet har behov for å snakke om det og bearbeide det over tid.

Du kan:

- Ikke skaffe barnet venner, men du kan skape muligheter for å få venner
- Prøve å oppmuntre barnet til en ny hobby eller interesse for å gi barnets selvtillit et puff fremover.
- Prøve å få barnet med i en organisert fritidsaktivitet. Her er det gjerne struktur og tilsyn. Så kan man gradvis gå inn i aktiviteter som er litt mindre styrt av voksne.

Hva kan man gjøre selv?

Som forelder vil du naturligvis selv ha behov for å ta affære og hjelpe ditt barn.

- Kontakt andre foreldre i klassen: har de lignende opplevelser?
- Undersøk om barnet ditt selv provoserer til mobbing.
- Før dagbok over episodene; hvem, hvor, når, hvordan.
- Kontakt klassestyreren om problemet – hva kan gjøres med saken?
- Gi foreldrene til mobberen(e) beskjed – helst gjennom skolen.
- Ta opp temaet på klasseforeldremøte.

Notater:

Notater:

Er løsningen å gjøre gjengjeld?

Noen foreldre forteller barna sine at de bare skal gjøre gjengjeld og svare eller slå igjen. Men tenk litt over dette:

- Er ditt barn i stand til å slå igjen?
- Vil barnet gjøre det?
- Er det ikke bare det mobberen venter på?
- Går du inn for vold?
- Kommer barnet da til å tro at det er i orden å slå først?
- Vil det gi barnet ditt problemer?
- Kan barnet også klare å takle alle mobberens venner?
- Gjør du ditt barn til «Svarteper»?

Husk at verbal, sosial og psykisk mobbing er mye mer utbredt enn fysisk mobbing. Hvis barnet ditt blir fysisk mobbet, er nok barnet ikke typen til å slå igjen – det er derfor barnet blir mobbet. Gjør ikke barnets problemer verre ved å oppfordre det til å gjøre noe det ikke kan.

Mange problemer forårsakes av at barn slår igjen etter å ha blitt kalt kallenavn. Når de så skal fortelle hvorfor de slår, svarer de at foreldrene har sagt de skulle slå igjen når de har blitt mobbet. Du kan sikkert forestille deg hvilke problemer det gir lærerne. Finn i stedet – sammen med barnet – andre måter å takle episoder på. Aksepter barnet ditt for hva det er, ikke for hva du forventer det skal være.

Hva hvis barnet mitt mobber andre?

Prøv å unngå trusler som bare vil få barnet til å tie. Målet ditt skal være å samarbeide med barnet uten å bygge opp motstand. Få barnet til å føle seg ansvarlig. Fokuser på mobbingen – ikke på barnet, løsninger fremfor problemet. Mobb ikke barnet ditt!

Du skal handle!

- Hold hodet kaldt – unngå å overreagere.
- Få barnet til å fortelle, og finn ut hva barnet oppfatter av det som skjer.
- Beskriv hvordan du ser situasjonen, og hva du mener om den.
- Forklar klart og tydelig at det er i orden å forsvare seg selv, men ikke å mobbe.
- Forklar hvilke følelser mobbeofferet har.
- Kontakt straks skolen og finn ut hvordan barnet oppfører seg på skolen.
- Vent ikke til neste konferansetime eller klasseforeldremøte. Be skolen om å følge opp, be om samarbeid mellom deg og skolen, og hold hverandre løpende orientert om utviklingen.

På lengre sikt

- Vurder hva barnet gjør, og hva barnet får ut av det.
- Prøv å se episoden fra det mobbede barnets side.
- Få barnet til å gjøre det godt igjen på en eller annen måte.

- Prøv å oppmuntre barnet til en fritidsinteresse hvor barnet kan få det bedre med seg selv.
- La barnet være sammen med et større, mer rolig barn.
- Ros god oppførsel overfor andre barn.
- Gi mye tid og oppmerksomhet.
- Vær bestemt, men rettferdig. Avstraffelse gjør problemet verre, så du bør heller overveie å inndra noen av barnets privilegier.
- Hjelp barnet ditt til å finne bedre måter å løse problemer på.

Se på deg selv!

Har du kanskje selv, uten å ville det, oppmuntret til mobbing? Kanskje ved å:

- Unnlate å ta mobbing alvorlig eller unnlate å tro på barnet.
- Si «slutt med å sladre» eller «forsvar deg selv».
- Legge skylden på det barnet som blir mobbet.
- Gjøre forskjell.
- Delta med erting og kallenavn for gøy.
- Være sarkastisk.
- Være urettferdig.
- Henge ut barnet i andres påhør.
- Gi barnet skylden for alt mulig.

Hva kan gjøres på skolen?

Mye av mobbingen foregår i eller omkring skolen. Høsten 2002 vedtok Stortinget en «arbeidsmiljølov» for elever. (§9a i Opplæringslova) I denne loven står det bl.a. at ansatte ved skolen har plikt til å gripe inn dersom de får kunnskap om eller mistanke om at en elev blir utsatt for mobbing, diskriminering, vold eller rasisme. Når elever eller foreldre sier fra til skolen om mobbing, skal skolen snarest mulig behandle saken. Hvis skolen ikke gjør noe, har elever og foreldre klagerett. (Forvaltningslova)

Det er mange samarbeidsorganer og personer som har ansvar for og skal arbeide med skolens oppvekst- og læringsmiljø.

Samarbeidsutvalget

Samarbeidsutvalget (her sitter elever, foreldre, ansatte, skoleleder, politiker) skal holdes løpende orientert om læringsmiljøet ved skolen. Utvalget skal tas med i planlegging og gjennomføring av miljøtiltak. (§ 9a i Opplæringslova) Samarbeidsutvalget kan f.eks. :

- Ta med sanksjoner mot mobbing i skolens ordensregler.
- Lage en handlingsplan mot mobbing. I planen skal det bl.a. beskrives hvordan elever, foreldre og ansatte skal forholde seg når mobbing oppstår, retningslinjer for å ta kontakt med hverandre, osv.
- Følge opp loven om at lærerne og andre ansatte har plikt til å være oppmerksomme på mobbing, til å ta affære når mistanke om mobbing er til stede og til å reagere på henvendelser fra elever og foreldre.
- Gi klassestyrerne pålegg om at at trivsel, trygghet og mobbing er fast tema på alle klasseforeldremøter.

Notater:

Notater:

- Informere alle foreldre om skolens holdning til mobbing, retningslinjer for samarbeid for å forhindre/stoppe mobbing og tiltak for å få et trygt læringsmiljø.
- Opprette «skolemiljøutvalg». Utvalget skal bestå av både elever og lærere. Utvalget skal både reagere på henvendelser og være oppsøkende.

Elevrådet: elevene og kontaktlæreren

Med støtte fra samarbeidsutvalget, FAU og skolens ansatte kan elevrådet:

- Straks melde fra til skolens ledelse eller en lærer når mobbing skjer.
- Lage en kampanjer på skolen mot mobbing.
- Opprette en «mobbepatrulje», dvs. et korps av elever på tvers av klassene som andre elever kan henvende seg til for å få hjelp.
- Innføre en «klagekasse» – evt. med standard skjema – hvor de elever som blir mobbet kan si fra.
- Hjelp elever som blir mobbet å si fra til skolens ledelse.
- Aktivt bekjempe mobbing ved å være gode forbilder og å gripe inn når mobbing skjer.
- Gi tillitsvalgte elever medansvar for å ha faste møter om læringsmiljø og mobbing – med hele klassen og med klassestyrer og klassekontakter.
- Ha faste møter med FAU.
- Ha læringsmiljø og mobbing som fast sak på alle elevrådsmøtene.
- Behandle og melde saker til «arbeidsmiljøutvalget». (Jfr § 9a i Opplæringslova)

Ansatte og skoleledelsen

- Straks iverksette tiltak når mobbing skjer. (Jfr elevenes rett til et godt læringsmiljø.)
- Sørge for at «skolemiljøutvalget» fungerer etter lovens intensjoner (§ 9a i Opplæringslova).
- Arbeide kontinuerlig, i samarbeid med foreldre og elever, for et godt læringsmiljø fritt for mobbing og dermed forebygge mobbing.
- Arbeide systematisk, i samarbeid med foreldre og elever, om utvikling av elevenes sosiale kompetanse.
- Sørge for at elever og foreldre blir tatt på alvor når de melder fra om mobbing.
- Sørge for at det fins aktivitets- og leketilbud i frikvarterene – med tilsyn.
- Ha tema-uker om mobbing og trivsel.
- Inndele skolegården i flere områder: kanskje en del til å leke og spille ball, en del til å sitte og snakke sammen etc.
- Innføre fadderordning der eldre elever tar seg av yngre elever.
- Aktivt bekjempe mobbing ved selv å være gode forbilder.

Klassen: elevene, klassestyreren og klassekontaktene

Notater:

- Diskutere mobbing i klassens time.
- I fellesskap finne gode løsninger på hvordan forhindre mobbing.
- Innføre en ordning med trivsels-observatører. To elever velges eller utpekes. En uke av gangen skal de registrere hva de ser og rapportere det til klassestyreren. Men de skal ikke gripe inn selv. Klassens elever orienteres, men ikke skolens øvrige elever. Rollen som observatører skal gå på omgang blant samtlige elever i klassen.
- Foreldrene i klassen blir enige om hvilke retningslinjer som skal følges når mobbing skjer, eller det er mistanke om mobbing. Elevene må kjenne til disse rutineene. Prinsippet skal være informasjon, dialog og samarbeid mellom hjem og skole.
- Når mobbing oppstår, skal det reageres umiddelbart (både av ansatte, foreldre og elever).
- Jevnlige møter mellom klassestyrer, klassekontakter og elevtillitsvalgte om miljøet i klassen.
- Foreldre og lærere skal tydelig si fra til elevene at mobbing er uakseptabelt.
- Elevsamtaler med hver enkelt elev – samtaler hvor kun læreren og eleven er til stede. Spørsmål som arbeidsinnsats, arbeidsvaner, trivsel (herunder mobbing), motivasjon samt elevens faglige og sosiale mål tas opp.
- Konferansetimer mellom foreldre og lærer (og evt elev) – samtaler der trivsel og mobbing skal tas opp.
- Klasselæreren kan tilrettelegge for møte mellom mobbere og den mobbede og/eller mellom foreldrene til disse. Det skal gis mulighet for å snakke sammen, høre alles oppfatning om saken og lage avtaler.

FAU – Foreldrerådets arbeidsutvalg

Ved noen skoler er det klassekontakter som utgjør FAU. Her ligger det godt til rette for erfaringsutveksling: Hvordan klassekontaktene arbeider med klassemiljø og mobbing. Uansett FAUs sammensetning, må FAU være pådriver i arbeidet mot mobbing. De må påse at elever og foreldre er aktivt med i planlegging og evaluering av tiltak mot mobbing.

Hva kan vi alle gjøre?

Vi må alle gjøre en innsats for å unngå mobbing. Vi må:

- Forstå at mobbing betyr dårligere opplæring og læringsutbytte for hele klassen og at elever som blir mobbet, har vanskeligheter med å lære.
- Ta mobbing på alvor og forhindre at det skjer.
- Finne frem til hva som egentlig har skjedd når vi hører om et problem.
- Oppmuntre elevene til å fortelle om mobbing, og støtte dem når de tar det opp.
- hjelpe ethvert barn som blir mobbet.
- hjelpe mobberne til å endre oppførsel.

Avtale

STOPP MOBBING!

Mobbing angår alle!

Alle voksne, klassekontakter, medlemmer av foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) og samarbeidsutvalget (SU) og frivillige organisasjoner har ansvar for å stoppe mobbingen.

Foreldreutvalget for grunnskolen

Derfor inngår vi forpliktende avtale!

Jeg/vi _____ (navn)
som er *) _____ (funksjon)
ved _____ (skole)

vil

- **gripe inn, stoppe mobbing**
- **hjelpe den som blir mobbet**
- **la andre få vite hva som skjer**

Underskrift _____

*) klasseforelder, klassekontakt, medlem av FAU, medlem av SU, frivillig organisasjon.

Jeg/vi er enige om følgende tiltak:

Denne avtalen og heftet «Stopp mobbing!» kan lastes ned gratis på våre hjemmesider.
Bestillingsadresse: Foreldreutvalget for grunnskolen P.b. 8119 Dep 0032 Oslo www.fug.no
bestilling@fug.no • Tlf. 22 24 75 63 • Fax: 22 24 75 90

Mobbing angår alle. Det finnes ingen uskyldige tilskuere!

FUG – Foreldreutvalget for grunnskolen er et utvalg av foreldre, oppnevnt av Kongen i statsråd for fire år av gangen. Utvalget skal være et rådgivende organ for Utdanning og forskningsdepartementet. Utvalget skal ivareta foreldrenes og elevenes interesser i skolesamfunnet og arbeide for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og skole.

FOR Å HOLDE LAVE PRISER OMSETTES HEFTENE DIREKTE FRA FUG.

Bestillingsadresse:

Foreldreutvalget for grunnskolen

P.b. 8119 Dep

0032 Oslo

www.fug.no

bestilling@fug.no

Tlf. 22 24 75 63

Fax: 22 24 75 90